

Granskningsrapport, brann i Vinje Hotelpark

10. november 1999

DBEs granskningsrapport av 23. desember 1999.

1 Bakgrunn for granskning

Kommunal- og regionaldepartementet ved Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern er etter lov om brannvern m.v. av 5. juni 1987 nr. 26 øverste brannfaglige myndighet i Norge.

Kommunal- og regionaldepartementet har utarbeidet instruks for direktoratet. I henhold til instruks av 3. desember 1996, § 2 oppgaver, pkt. j), skal direktoratet granske hendelser som har ført til tap av liv eller betydelig skade på person eller materiell som skyldes forhold som går inn under lovgivningen, med sikte på å fremme tiltak for å hindre gjentakelse.

Rapporten baserer seg på gjennomgang av skriftlig dokumentasjon fra Vinje kommune, møter med representanter for Vinje kommune og Vinje lensmannskontor. Det ble også foretatt befarings på brannstedet 15.11.99.

Rapporten beskriver ikke hvorvidt det foreligger overtredelser av lovgivningen som eventuelt kan straffeforfølges.

2 Sammendrag og konklusjon

2.1 Sammendrag

Vinje Hotelpark ble 10.11.99 totalskadet av brann. Brannen ble varslet til brannvesenet like over kl. 0300, og mannskaper fra Vinje og Tokke brannvesen deltok i sløkkearbeidet. Brannvesenet hadde ingen mulighet til å hindre totalskade på bygningen.

Brannsikkerheten ved hotellet var ikke i tråd med kravene til tekniske tiltak i henhold til brannvernloven med tilhørende forskrift om brannforebyggende tiltak og brannsyn. Vinje kommune ga i 1993 daværende Vinje Turisthotell pålegg om sprinkling av den gamle tredelen av hotellet. Hotellet var ikke sprinklet i tråd med kommunens pålegg da brannen oppstod. Ingen personer kom fysisk til skade under brannen. Brannen i Vinje Hotelpark er en av de største brannene i 1999, og de totale tapene er anslått til ca. 60 millioner kroner.

2.2 Konklusjon

Med bakgrunn i de opplysninger direktoratet har innhentet var ikke den gamle tredelen av hotellbygningen sikret med sprinkleranlegg, noe det i 1993 var gitt pålegg om fra Vinje kommune. Manglende sprinkling gjorde at brannen fikk utvikle seg så langt at Vinje brannvesen ikke hadde mulighet til å hindre totalskade på bygget.

Det er eiers ansvar å sørge for at bygningen er sikret slik regelverket tilsier at det skal være.

Vinje kommunes formelle oppfølging av pålegget fra 1993 er etter direktoratets oppfatning ikke tilfredsstillende.

3 Beskrivelse av brannobjektet

3.1 Brannobjektet

Vinje Hotelpark bestod av 4 deler, en gammel trebygning, og tre deler oppført i mur. Den eldste delen av hotellet var fra 1939. samlet grunnflate er ca 1350 m². Bygningen var på fire etasjer, underetasje og 3 etasjer for øvrig. Bygningen inneholdt resepsjon, spisesal, salong, kafeteria, kjøkken m.m. I underetasjen var det blant annet fyrrom og svømmebasseng. Det var også innredet et salgs- og utstillingslokale i bygget mellom overnattingsfløyen og den eldste delen av bygningen. Overnattingsfløyen ble oppført på midten av 1980-tallet med hoveddelen av gjesterommene i 1. og 2. etasje. I 3. etasje var det konferanserom samt noen gjesterom.

4 Forebyggende brannvern

I henhold til brannvernloven av 5. juni 1987 nr. 26 med tilhørende forskrift om brannforebyggende tiltak og brannsyn (FOBTOB) av 5. juli 1990 er det eiers ansvar å sørge for at bygningen er sikret mot brann i samsvar med bestemmelser gitt i eller i medhold av loven og annen lovgivning, jfr. Brannvernlovens § 14 og FOBTOB § 1-3.

Kommunestyret har ansvar for at kommunen har en akseptert brannordning som sikrer at brannvesenet er bemannet, organisert og utstyrt på en slik måte at de oppgaver som følger av loven til enhver tid kan gjennomføres i kommunen på en tilfredsstillende måte, og i samsvar med forskrifter fastsatt av Kommunal- og regionaldepartementet.

Vinje kommune har brannordning som er akseptert av Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern.

4.1 Eiers ansvar og oppfølging

Vinje Hotelpark var et såkalt særskilt brannobjekt etter brannvernlovens § 22 a, det vil si bygninger til opphold for et større antall mennesker hvor brann kan medføre mer enn alminnelig fare for tap av menneskeliv. For brannobjekter som faller inn under denne bestemmelsen gjelder det krav til organisatoriske, generelle og spesielle tekniske tiltak. Gjennomføring og etterlevelse av tiltakene er eiers ansvar.

Vinje Hotelpark var ikke sprinklet i tråd med kravene i FOBTOB. FOBTOB trådte i kraft høsten 1990 og det ble gitt overgangsbestemmelser for blant annet sprinklerkravene fram til 1.1.1994. Deler av hotellet var sprinklet, men for den gamle tredelen av bygget var dette ikke gjennomført til tross for at Vinje kommune ga eier pålegg om dette i 1993.

I følge Vinje kommune har både tidligere og nåværende eier gjennomført flere tiltak knyttet til brannsikkerheten ved hotellet, men oppfølgingen av kravet om montering av stasjonært slokkeanlegg i store deler av den gamle trebygningen var ikke gjennomført.

4.2 Vinje kommunes oppfølging av brannvernlovgivningen

Vinje kommune har delvis fulgt opp brannvernlovens bestemmelser når det gjelder Vinje Hotelpark. I 1990 engasjerte Vinje kommune eksterne konsulenter, brannsjef og varabrannsjef i Skien, Guttorm Liebe og Nic. Underthun, for å gjennomføre brannsyn i flere av kommunens registrerte særskilte brannobjekter. Blant annet ble det gjennomført brannsyn ved Vinje Hotelpark, daværende Vinje Turisthotell. I brannsynsrapporten ble det listet opp svakheter,

mangler og feil, og det ble anbefalt montering av sprinkleranlegg minst i spisesal/restaurant, salonger, kjøkken inkl. kjeller under kjøkken, resepsjon inkl. kjeller under resepsjon og i trebygningen for øvrig.

I rapporten heter det: "Det kan med sikkerhet slås fast at dersom et branntilløp i trebygningens nederste etasje ikke slukkes før antennelsesrommet er overtent, vil det være nesten 100 % sannsynlig at hele bygningen totalskades. Hovedbrannskillet er så svakt og er slik utformet at det neppe vil stå imot en brann fra den siden (overtent trebygning)."

Direktoratet finner ikke grunn til å gå nærmere inn på de øvrige beskrevne svakheter, feil og mangler idet det sentrale i denne saken er det manglende stasjonære slokkeanlegget.

Vinje kommune ved brannstyret ga daværende eier av hotellet pålegg om å sprinkle de delene av bygget som ble beskrevet i brannsynsrapporten av 1990, og frist for gjennomføring var 1.1.1994. I brannstyrevedtaket, sak 4/93, ble eier informert om klageadgangen og at klageinstans var Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern. Det gikk også fram at en eventuell klage skulle sendes via brannstyret i kommunen. Det ble ikke klaget på brannstyrets vedtak.

Den 4.1.1994 fulgte Vinje kommune opp pålegget ved skriftlig henvendelse til daværende eier hvor det ble bedt om redegjørelse for status knyttet til gjennomføringen. Etter den sistnevnte henvendelse har ikke Vinje kommune dokumentasjon som viser på hvilken måte pålegget er fulgt opp.

Det har ifølge brannsjefen i Vinje vært en muntlig dialog mellom kommunen og eier, både tidligere og nåværende, om brannsikkerheten ved hotellet.

Vinje kommune har lagt fram to brannsynsrapporter fra henholdsvis 1990 og 1998 (i sistnevnte omtales ikke det stasjonære slokkeanlegget), vedtak i brannstyret av 1993, samt diverse korrespondanse knyttet til brannvernet ved hotellet, særlig fram til 1993. Skjematisk oversikt over Vinje kommunes fremlagte relevante dokumentasjon i saken er tatt inn som vedlegg i denne granskingsrapporten.

5 Alarmering, brannvesenets innsats og brannforløp

5.1 Alarmering

Brannen i Vinje Hotelpark ble meldt til Rjukan brannstasjon som fortsatt er termineringssted for direkteoverført brannalarm via telenettet fra tre objekter i Vinje kommune. I tillegg er det terminering av automatisk direkteoverført brannalarm på telenettet til legesenteret i Åmot i Vinje kommune.

Første varsel om utløst brannalarm ble mottatt på Rjukan brannstasjon kl. 0303. Operatøren ved Rjukan brannstasjon varslet dernest 110-sentralen i Skien via manuell telefonoppringning. 110-sentralen i Skien har utalarmering av brannmannskapene i Vinje og omkringliggende kommuner. Varsel til 110-sentralen i Skien er registrert kl. 03.05.54. Meldingen fra Rjukan brannstasjon til Skien lød på mottak av automatisk brannmelding fra Vinje Hotelpark.

Kl. 03.06.59 ringte også legesenteret i Åmot til 110-sentralen i Skien og meldte om samme innkomne automatiske brannmelding. Kl. 03.07.40 ble full alarm sendt til Vinje brannvesen. Brannvesenet i Vinje var på brannstedet kl. 03.20. Ytterligere mannskaper fra Rauland, Haukeli og Tokke ankom brannstedet i tidsrommet kl. 03.30 til 03.55. Samlet var det 38 befal og brannmannskaper fra to kommuner i innsats under brannen.

5.2 Brannvesenets innsats og brannforløp

Ved brannvesenets ankomst var store deler av den gamle trebygningen fra 1930-årene overtent. Av videobilder fra brannstedet før brannvesenets ankomst går det fram at store deler av trebygningen var overtent med begynnende spredning til de andre delene av bygget.

Brannvesenet startet slokkeinnsats med vann fra hydrant og ved slangeutlegg fra åpent vann ca. 350 m fra brannstedet. Innvendig slokking med røykdykkere var umulig når det gjaldt den gamle tredelen av hotellet, og brannvesenet konsentrerte seg om å kjøle ned med vann fra utsiden. Det ble gjort innsats med røykdykkere i overnattingsdelen, men brannvesenet lyktes ikke med å slokke før hele takkonstruksjonen på denne delen av bygget var gjennombrent. Sannsynlig brannspredning er via takkonstruksjonen og utettheter og gjennomføringer i skilleveggene.

Det ble ikke foretatt innsats med røykdykkere i den øverste etasjen i mellombygget idet brannsjefen i Vinje vurderte dette som sikkerhetsmessig uforsvarlig. Deler av betongelementene i etasjeskillet falt sammen under brannen, og hadde det vært innsats med røykdykkere på dette stedet ville det utvilsomt ha ført til fare for tap av menneskeliv.

Brannvesenet i Vinje hadde en periode under brannen problemer med å komme opp i høyden i det brannvesenet ikke besitter den relevante typen høydeutstyr. En lift fra det lokale elektrisitetsverk ble rekvirert, men denne kom sent til stedet og slokkeinnsats fra denne hadde begrenset verdi.

Direktoratet har ikke mottatt informasjon om at det på noe tidspunkt under brannen var fare for tap av liv for de personene som oppholdt seg i hotellet da brannen oppstod.

6 Vurdering

Årsaken til brannens omfang var mangler ved brannskiller og at pålagt automatisk slokkeanlegg ikke var montert. Det er eiers ansvar å sørge for at bygningen tilfredsstiller brannvernlovgivningens krav.

6.1 Brannobjektet

Vinje Hotelpark består av flere deler og den eldste tredelen var fra 1930-årene. Bygningskroppen var delt med brannvegg og i deler av hotellet var montert stasjonært slokkeanlegg - sprinkleranlegg. Bygget og brannskillene var i følge brannsynsrapporten fra 1990 kompliserte med mange modifiseringer. Brannforløpet indikerer også svakheter knyttet til brannskillene. Etter brannen vises det tydelige svakheter ved brannskillene dels ved at det er hull i skillene, men også utettheter mot opprinnelig tak.

6.2 Forebyggende brannvern

I henhold til brannvernloven av 5. juni 1987 nr. 26 med tilhørende forskrift om brannforebyggende tiltak og brannsyn (FOBTOB) av 5. juli 1990 er det eiers ansvar å sørge for at bygningen er sikret mot brann i samsvar med bestemmelser gitt i eller i medhold av loven og annen lovgivning, jfr. Brannvernlovens § 14 og FOBTOB § 1-3.

Direktoratet har mottatt informasjon om at både tidligere og nåværende eier gjennomførte flere tiltak knyttet til brannsikkerheten ved hotellet. Imidlertid var ikke bygningen tilstrekkelig sikret mot

brann idet den gamle tredelen skulle ha vært sprinklet som følge av at brannstyret i Vinje i 1993 utferdiget pålegg om dette. Til tross for at pålegg ble gitt ble ikke tiltaket gjennomført.

For Vinje kommunes vedkommende er direktoratet av den oppfatning at kommunens formelle oppfølging av regelverket overfor den aktuelle virksomheten ikke er tilfredsstillende. Etter at virksomheten fikk pålegg i 1993 kan kommunen i liten grad dokumentere sin aktivitet i henhold til bestemmelsene om formell saksbehandling. Muntlig dialog mellom brannvesenet som lokal brannvernmyndighet og eier av en virksomhet må kun være et supplement til korrekt formell skriftlig saksbehandling.

Hadde bygget vært sikret med stasjonært sløkkeanlegg som det ble gitt pålegg om i 1993 ville skadene etter brannen vært vesentlig mindre. Erfaringer med stasjonære sløkkeanlegg viser at om ikke et branntilløp slokkes av utløst sprinkleranlegg så begrenses brannen slik at brannvesenets beredskapsstyrke slokker før brannen får stort omfang.

6.3 Brannforløpet

Brannforløpet indikerer en rask brannspredning i den gamle tredelen av bygningskroppen. Politiet ved Vinje lensmannskontor med bistand fra eltilsyn har angitt arnested og brannårsak.

6.4 Alarmering brannberedskap og innsats

Direktoratet er av den oppfatning at brannalarmanlegget ved Vinje Hotelpark skulle ha vært terminert til 110-sentralen i Skien. Terminering til brannstasjonen i Rjukan medførte en tidsforsinkelse idet Rjukan etter mottatt direkte alarm måtte foreta manuell oppringning til 110-sentralen i Skien. Etter informasjon fra brannsjefen i Vinje var dette planlagt overført fra Rjukan til Skien, og det er kun tre objekter med direktealarm via telenettet som gjenstår for overføring til 110-sentralen i Skien. Det er imidlertid på det rene at den tidsforsinkelsen som oppstod ved meldingsflyten mellom Rjukan og Skien ikke hadde betydning for utfallet av brannen.

Brannvesenet i Vinje ble alarmert via telenettet etter fastlagt opplegg mellom Skien og Vinje, og brannvesenet var på brannstedet kl. 0320. Brannvesenet hadde ingen mulighet til å hindre brannspredning til hele bygget. Det er direktoratets vurdering at brannvesenets utstyr ikke hadde innvirkning på dette. Brannvesenets mulighet til å hindre omfattende brannspredning er avhengig av at forskriftsgitte forebyggende tiltak er ivaretatt. Manglende sprinkleranlegg i det området der brannen har startet, gjorde at brannvesenet var uten mulighet til å hindre totalskade på bygningen.

7 Vedlegg

7.1 Oversikt over den skriftlige dokumentasjon som Vinje kommune har lagt fram for direktoratet

DATO	AVSENDER	MOTTAKER	ANGJELDER
12.11.87	Vinje kommune	Vinje Turisthotell	Brannstyresak 5/87 - pålegg
12.09.88	Vinje kommune	Vinje Turisthotell	Brannstyresak 5/87 - påminning om pålegg
23.10.89	Vinje kommune	Vinje Turisthotell	Montering av vassmålar

12.03.90	Konsulent G. Liebe	Vinje Turisthotell	Brannsyn i Vinje Turisthotell
03.01.92	Vinje kommune	Vinje Turisthotell	Info. om krav til sprinkler og brannvarslingsanlegg
23.01.92	Vinje Turisthotell	Vinje kommune	Plan for planlegging/utføring av tiltak etter brannsyn i 1990
12.02.92	Vinje kommune	Vinje Turisthotell	Oppfølging av brannsikring ved Vinje Turisthotell
30.03.93	TECMAR	Vinje kommune	Instruks for brannvakt ved Vinje Turisthotell
01.04.93	Vinje kommune	Vinje Turisthotell	Pålegg om sprinkling - brannstyre vedtak sak 4/93
04.01.94	Vinje kommune	Vinje Turisthotell	Oppfølging av brannstyresak 4/93
02.05.97	Vinje kommune	Vinje Hotelpark	Vedr. søknad om bruksendring i forhold til kafeteria
06.06.97	Vinje kommune	Vinje Hotelpark	Vedr. søknad om bruksendring og ombygging av kafeteriaområde
17.08.98	Advokatene Dalan m.fl.	Vinje kommune	Oppfølging av brannsikringstiltak fra 1.1.90 til brevets dato
22.09.98	Vinje kommune	Vinje Hotelpark	Brannsynsrapport

7.2 Skjematisk oversikt over oppgitt hendelsesforløp under brannen ved hotellet.

Klokkeslett	Status
03.03.00	Automatisk direkteoverført brannalarm på telenettet til Rjukan brannstasjon
03.05.54	110-sentralen i Skien varslet (Rjukan måtte ringe flere ganger for å komme gjennom)
03.06.59	Ny melding om automatisk brannalarm fra Vinje Hotelpark meldt fra legesenteret i Vinje
03.07.40	110-sentralen i Skien alarmerer brannvesenet i Vinje
03.08.30	110-sentralen i Skien - automatisk kvittering for vellykket alarmering av brannvesenet i Vinje
03.09.02	Rjukan brannstasjon melder til 110-sentralen i Skien om linjefeil fra Vinje Hotelpark
03.11.12	110-sentralen i Skien har kontakt med AMK som bekrefter at politiet er varslet
03.20.00	Vinje brannvesen på brannstedet
03.30.00	Brannmannskaper fra Haukelid på brannstedet
03.55.00	Assistanse fra brannvesenet i Tokke kommune